

Độc Quyền Sách Giáo Khoa Là Nhiệm Vụ Chính Trị!

Nguyễn Quang Duy

Ở các nước tự do, vai trò chính phủ giới hạn trong việc lập chiến lược, đề ra chính sách và chương trình hoạt động.

Chính phủ không giữ vai trò con buôn cạnh tranh sản xuất, mua, bán và phục vụ.

Nhưng Nhà nước Việt Nam thì khác, độc quyền ngay cả việc kinh doanh sách giáo khoa.

Nhà nước lo từ việc ra luật bảo vệ độc quyền, đầu tư, xây dựng, đến lập chương trình, soạn, thẩm định, in ấn và bán sách giáo khoa. Nói theo cách bình dân là lo từ A tới Z.

Điều đáng nói là các giới chức có thẩm quyền luôn đánh tráo các khái niệm về lợi nhuận, nhóm trực lợi và lợi ích nhóm, nhằm định hướng dư luận bảo vệ độc quyền kinh doanh.

Vì thế, khi được báo Lao Động phỏng vấn ông Nguyễn Đức Thái, Chủ tịch Hội đồng thành viên nhà xuất bản Giáo dục cho biết làm sách giáo khoa là một nhiệm vụ chính trị quan trọng được cấp trên giao, không mang lại lợi nhuận.

Ông cho biết dư luận đã hiểu nhầm là có nhóm lợi ích trong độc quyền sách giáo khoa nhưng thật ra mỗi năm nhà xuất bản Giáo dục còn bị lỗ trên dưới 40 tỷ từ việc in và phát hành sách giáo khoa.

Kinh doanh chịu lỗ...

Dưới chiêu bài nhiệm vụ chính trị các doanh nghiệp nhà nước thường hoạt động chỉ nhằm đạt được mục tiêu và mục đích nhà nước đưa ra. Còn phẩm chất phục vụ và kết quả thường không đạt.

Các doanh nghiệp tư nhân ngược lại luôn tìm cách giảm chi phí, giảm giá thành, tăng năng lực cạnh tranh, nâng cao phẩm chất phục vụ, ... để có thể đạt mức lợi nhuận cao nhất.

Hầu hết các doanh nghiệp nhà nước vì thế lọt vào trường hợp liên tục thua lỗ, được nhà nước bù lỗ nhưng xã hội phải chịu thiệt thòi.

Chưa kể việc độc quyền sản xuất, độc quyền kiểm soát giá mua nguyên liệu, độc quyền quy định giá bán thành phẩm,... được ưu đãi về vốn, về ngoại tệ, về cơ sở vật chất, về chính trị...

Các ưu đãi nói trên làm méo mó thị trường tự do gây thiệt hại khủng khiếp cho xã hội.

Các thiệt hại kinh tế do độc quyền nhà nước gây ra rất khó có thể ước tính mức lỗ bằng hiện kim.

Như trường hợp độc quyền sách giáo khoa có thể lỗ kinh tế lên tới hàng trăm tỷ đồng không chừng.

Lợi nhuận từ đâu ra?

Ông Nguyễn Đức Thái cho báo Lao Động biết phần lỗ từ sách giáo khoa mỗi năm trên dưới 40 tỷ đồng được bù đắp bằng các nguồn thu khác, như bán sách tham khảo, sách hỗ trợ, cho thuê bất động sản...

Ông Nguyễn Đức Thái cho biết doanh thu sách giáo khoa năm 2017 là 703,9 tỷ đồng, chịu lỗ 38,14 tỷ đồng.

Trước đó ít hôm thông tin về tổng doanh thu nhà xuất bản Giáo Dục là 1.203 tỷ đồng với lợi nhuận đạt 150,8 tỷ đồng.

Như vậy ước tính doanh thu ngoài sách giáo khoa chỉ 499,1 tỷ đồng trong khi đó lợi nhuận lại lên tới 188,94 tỷ đồng.

Khủng khiếp chừng 38 % lợi nhuận.

Lợi nhuận cao khủng khiếp này là từ tiền bóc lột học sinh qua những phương pháp như dạy "thí điểm" Tiếng Việt 1 Công Nghệ Giáo Dục cho trên 800.000 học sinh vào lớp 1.

Hiện tượng độc quyền bóc lột học sinh đã liên tục xảy ra trong nhiều năm qua bởi thế dư luận mới đặt vấn đề về nhóm thao túng trực lợi trong nhà xuất bản Giáo Dục.

Nhà xuất bản Giáo Dục

Được thành lập từ năm 1957 nhà xuất bản Giáo Dục đã xây dựng một đội ngũ quản trị và một cách điều hành riêng biệt, để một mặt thực hiện nhiệm vụ chính trị đảng Cộng sản giao cho, mặt khác để bảo vệ độc quyền kinh doanh.

Theo báo cáo lương thưởng năm 2017 của nhà xuất bản Giáo Dục, thì mức thu nhập bình quân của người lao động hàng tháng là 21 triệu đồng, còn của viên chức quản lý ở mức 45,5 triệu đồng.

Trong khi lương cố Chủ tịch nhà nước Trần Đại Quang chỉ vón vẹn 18 triệu đồng mỗi tháng.

Theo báo chí trong nước nhà xuất bản Giáo dục hiện có 10 công ty con và 22 công ty liên kết. Các công ty này có nhiệm vụ mua, bán hàng hóa và dịch vụ cho nhà xuất bản.

Một số công ty con và công ty liên kết còn có nhiệm vụ nhận nợ vay, lãi vay cho nhà xuất bản Giáo dục. Thật khó hiểu chuyện này.

Cũng theo báo chí trong nước trong 3 năm từ 2015-2017, nhà xuất bản Giáo dục đã rút toàn bộ vốn từ 5 công ty với tổng giá trị đầu tư rút về là 58,15 tỷ đồng.

Điều đáng nói là nhà xuất bản Giáo dục không công bố cụ thể các đơn vị đã được họ rút vốn ra.

Vì mọi hoạt động của nhà xuất bản Giáo dục đều ảnh hưởng trực tiếp lên xã hội, nên dư luận đặt ra rất nhiều câu hỏi chung quanh hoạt động kinh doanh của công ty nhưng hầu như chưa có câu trả lời.

Nhóm trực lợi...

Độc quyền kinh doanh gắn với đặc lợi để tạo ra nhóm trực lợi trong việc sử dụng ngân sách và kinh doanh.

Từ năm 1981 đến nay ngành giáo dục đã trải qua 3 lần sử dụng ngân sách để soạn sách giáo khoa lần nào cũng tốn kém hàng trăm triệu Mỹ kim mà phẩm chất sách giáo khoa và do đó giáo dục càng ngày càng suy thoái.

Riêng cho sách giáo khoa bắt đầu năm 2019, chính giáo sư Hồ Ngọc Đại đã tố cáo "Tiêu chuẩn cơ bản của nó là chia tiền", giáo sư cho biết:

"...nhiều lần biến động về con số, từ 70 nghìn tỷ đồng năm 2011 xuống 34 nghìn tỷ đồng tháng Tư 2014, xuống 462 tỷ đồng tháng Mười 2014 và hiện nay (2018) đang triển khai với 80 triệu Mỹ Kim."

Con số ước tính ban đầu 3 tỷ rưỡi Mỹ Kim xuống chỉ còn 80 triệu Mỹ Kim, khoảng chênh lệch hết sức to lớn phần nào nói lên tầm vóc việc trục lợi.

Với lợi nhuận khủng khiếp và ngân sách để bòn rút các nhóm trục lợi tìm cách thao túng thị trường, gây lãng phí, tham nhũng và luôn tìm mọi cách để bảo vệ độc quyền kinh doanh. Nhiệm kỳ Bộ Trưởng chỉ 4 năm trong khi nhóm thao túng trục lợi có thể đã bám rễ rất sâu vào ngành giáo dục và nhà xuất bản Giáo Dục nên không dễ gì có thể dứt ra được.

Bởi thế cải cách giáo dục và cải cách hành chính trong ngành giáo dục đều chỉ xảy ra trên mặt báo hay qua những lời tuyên bố. Trên thực tế ngành giáo dục càng cải cách càng khủng hoảng.

Cải cách giáo dục may ra có thể thành công khi nhà nước xóa bỏ hoàn toàn vai trò nhà xuất bản Giáo Dục, nhưng làm như thế lại mâu thuẫn với nhiệm vụ chính trị đã được đảng Cộng sản giao cho.

Hầu hết các quốc gia trên thế giới ngày nay việc soạn và phát hành sách giáo khoa là vai trò của tư nhân nhà nước không hề xen vào.

Ngay đến việc thẩm định sách giáo khoa cũng thường được giao cho các nhóm dân sự độc lập với Bộ Giáo Dục đảm trách. Khoản ngân sách phải chi cho soạn sách giáo khoa chính là tiền thuế của dân, vì thế cần được sử dụng cho ích lợi giáo dục thay vì để nuôi dưỡng độc quyền kinh doanh.

Nhóm Lợi Ích là gì?

Cụm từ nhóm lợi ích được dùng rất phổ biến tại Việt Nam nhưng lại không được giải thích một cách rõ ràng. Bởi thế đến nay dường như vẫn chưa xác định được nhóm nào là nhóm lợi ích.

Ở các quốc gia tự do mọi thay đổi chính sách đều dẫn đến những nhóm được hưởng lợi ích và những nhóm chịu thiệt thòi. Nếu chính quyền biết lấy bớt lợi ích của nhóm được hưởng lợi để chia sẻ cho nhóm chịu thiệt thòi thì sẽ tối ưu được việc hoạch định chính sách.

Bằng không các nhóm hưởng lợi sẽ vận động để chính sách được thông qua, còn nhóm chịu thiệt thòi sẽ vận động ngược lại hay vận động để được đền bù thỏa đáng.

Cách tổ chức và hoạt động của các nhóm lợi ích đều được luật pháp quy định một cách rõ ràng và mọi hoạt động đều công khai minh bạch.

Các doanh nghiệp tư nhân, các tổ chức vận động hành lang hay tổ chức dân sự đều giữ vai trò vận động lợi ích nhóm.

Nói tóm lại các nhóm hoạt động vì lợi ích nhóm luôn tạo sự dung hòa trong chính sách, giảm thiểu bất công xã hội và là động năng phát triển xã hội dân chủ.

Nhóm lợi ích sách giáo khoa...

Trong bài viết trước "Giáo Dục Việt Nam Thời 'Buôn Chử Bán Sách' " tôi đã nêu rõ nhận xét phương cách Công nghệ giáo dục của giáo sư Hồ Ngọc Đại không có gì mới lạ và không hiệu quả như giáo sư Đại và nhiều người ủng hộ đề cao.

Tuy nhiên, điểm tích cực cần nhìn nhận là bấy lâu nay giáo sư Hồ Ngọc Đại luôn vận động để thay thế độc quyền trong ngành giáo dục.

Điểm tiêu cực vì các nhóm trục lợi quá mạnh giáo sư Đại không thể thay đổi được tình thế nên mới trao quyền cho Nguyên Bộ

trưởng Phạm Vũ Luận "lách luật", cho phép dạy "thí điểm" các tài liệu Công nghệ Giáo dục.

Đồng thời giáo sư Đại cho quyền nhà xuất bản Giáo Dục in và bán các tài liệu Công nghệ Giáo dục.

Chỉ riêng năm học 2018-19 có 800.000 học sinh được dạy thí điểm. Mỗi bộ sách Tiếng Việt 1 Công nghệ Giáo dục giá 340.000 đồng nếu 800.000 phụ huynh phải bỏ ra mua sách thì đã lên đến 272 tỷ đồng.

Số tiền không phải là nhỏ vì thế xã hội cần được biết rõ ai là người hưởng lợi về tiền bạc từ các quyết định "thí điểm" này. Nghiệp đoàn giáo chức hay các Hội phụ huynh học sinh đúng nghĩa là những tổ chức dân sự bảo vệ và đấu tranh cho quyền lợi của thầy cô và của học sinh. Họ cần biết và đa số cần đồng ý với quyết định "thí điểm".

Điều đáng tiếc Nghiệp đoàn giáo chức chỉ là cánh tay nối dài của đảng Cộng sản, còn Hội phụ huynh học sinh là cánh tay nối dài của Hiệu trưởng các trường.

Thầy cô, cha mẹ học sinh, học sinh hoàn toàn không có tiếng nói về "thí điểm" tài liệu Công nghệ giáo dục.

Vì thế không ít cha mẹ học sinh sử dụng không gian mạng để "chửi" để "xả" nổi bực tức.

Điều họ làm không có gì phải trách. Đáng trách là nếu họ biết mà im lặng không có phản ứng. Và đáng trách là những kẻ thờ ơ hay trục lợi từ học sinh và từ việc giáo dục.

Nói rõ hơn khi luật Hội Đoàn chưa có, hoạt động chưa công khai minh bạch thì hầu hết các nhóm khi mới mở ra còn mang mục đích công nhưng khi đã bị nhóm trục lợi lèo lái thì khó có thể đóng góp được nhiều cho xã hội.

Tình trạng độc quyền

Không chỉ riêng sách giáo khoa hiện nay nhà cầm quyền Hà Nội vẫn độc quyền nhiều ngành như điện, nước, cảng, phi trường, xuất cảng gạo, xăng dầu, khí đốt, khai thác tài nguyên... và đặc biệt là đất đai.

Hiểu được các khái niệm kinh tế bao gồm lợi nhuận kế toán, lợi nhuận kinh tế, nhóm thao túng và nhóm lợi ích, sẽ giúp chúng ta hiểu được hiện tình đất nước.

Độc quyền chính trị tạo ra đặc quyền, đặc lợi, các nhóm trục lợi và hậu quả là tham nhũng tràn lan.

Các nhóm trục lợi bảo vệ quyền lợi nên bằng cách ngăn cản mọi nỗ lực thay đổi xã hội.

Bởi thế muốn phát triển xã hội trước tiên là phải thay thế độc quyền mà chính yếu là thay thế độc quyền chính trị bằng dân chủ tự do.

Nguyễn Quang Duy

Melbourne, Úc Đại Lợi

25/09/2018

Đọc thêm những bài viết khác của Nguyễn Quang Duy tại:

<http://www.vietnamvanhien.org/nguyenquangduy.html> (<-bấm vào)

www.vietnamvanhien.org

